

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Románské literatury

Autoreferát disertační práce

PhDr. Alice Lukešová

Kulturní identita Mexika a Argentiny ve vybraných esejích

Reflection on the Cultural Identity of Mexico and Argentina in

Selected Essays

Vedoucí práce prof. PhDr. Anna Housková, CSc.

2022

Disertační práce se zabývá pojetím kulturní identity Mexika a Argentiny v díle šesti esejistů (Ricarda Rojase, Alfonse Reyese, Ezequiela Martíneze Estrady, Samuela Ramose, Ernesta Sábata, Octavia Paze). Přestože první eseje věnované problematice národní a kulturní identity v Mexiku a Argentině vznikají záhy po vyhlášení nezávislosti na začátku devatenáctého století, pro účely práce byli vybráni autoři ze století dvacátého, kdy dochází k dovršení kulturní emancipace. Ostatně tento přístup je v souladu s přesvědčením jednoho z vybraných esejistů, Alfonse Reyese, jenž zastával názor, že při seberepresentaci by Amerika neměla: „Svět u ukazovat lomy a kamenné kvádry, ale, pokud je to možné, už postavené budovy.“¹ Esejisté reagují na své předchůdce, některé jejich myšlenky rozvíjí; jiné se ukáží jako zcestné. Nejzřetelnější posun je patrný především v otázce rovnosti jednotlivých kultur a postoji k Evropě. Tvorba vybraných autorů zahrnuje celé dvacáté století, zároveň se již nejedná o spisovatele současné, a tak k jejich práci máme patřičný odstup. Jednotliví esejisté se také znali a svou tvorbu vzájemně komentovali. Otázku kulturní identity zpracovávají z různých úhlů pohledu a jejich analýza proto nabízí ucelený obraz.

V úvodu práce jsou objasněny důvody, proč ke srovnání bylo vybráno Mexiko a Argentina. Zmíněné státy jsou nejrozlehlejšími celky Hispánské Ameriky. Mexiko je nejlidnatějším státem oblasti, Argentina zabírá největší území. Rozdílná byla jejich situace před příchodem Španělů, lišil se průběh kolonizace i jejich cesta za dosažením nezávislosti. Zatímco v Mexiku tvoří nativní obyvatelé významnou část společnosti, Argentina je „nejevropštější“ zemí. Tyto země tak představují dva krajní póly Hispánské Ameriky.

Na příkladu esejistické tvorby zabývající se kulturní identitou vybraných států se pokusíme ukázat, že i přes značné rozdíly dané přírodními podmínkami či historickým vývojem území nalezneme v kulturní rovině mnoho shodných prvků, přičemž ne všechny souvisí pouze s koloniálním obdobím. Na této skutečnosti je pak postavena premisa, že kulturní areál Hispánské Ameriky není překonaným konceptem, ale sdružuje země nejen se společnou historií, ale také se společným kulturním vývojem, jenž pokračoval i po získání nezávislosti.

V úvodu se dále zabýváme otázkou národa. Zdůrazněno je, že situace v Hispánské Americe se výrazně lišila od Evropy, proto se snaha kopírovat evropské vzory ukázala jako nereálná a země musely najít vlastní způsob, jak k otázce národa přistoupit. Nynější podoba Mexika i Argentiny je dána především mocenskými boji a výsledky vojenských konfliktů v 19. století. Jak píše Octavio Paz: „nové republiky byly vytvořeny na základě politických a

¹ REYES, Alfonso. Valor de la literatura hispanoamericana. *Obras completas, XI*. México, D. F.: Fondo de Cultura Económica, 1996, s. 128. «Al mundo no debemos mostrar canteras y sillares, sino a ser posible edificios ya construidos.»

vojenských potřeb daného okamžiku, ne proto, že by vyjadřovaly opravdovou historickou osobitost. ‚Národní rysy‘ se dotvářely později, v mnoha případech jako pouhý důsledek kázání vlád o národu.“²

Ráz předkolumbovských civilizací byl násilně přetvořen během španělské kolonizace, příchozí z Evropy osidlovali území bez jednotné vize či propracovaného konceptu. V neposlední řadě místokrálovství byla uměle vytvořenými správními celky a neodpovídala potřebám dané oblasti. Po získání nezávislosti se proto Mexiko ani Argentina nemohly opřít o plán obnovy dříve existujícího státu, jako tomu bylo v případě mnoha evropských zemí usilujících o emancipaci v 19. či 20. století. Například o tom, že Buenos Aires je dnes součástí Argentiny, a naopak Uruguay samostatným státem, rozhodly mocenské zájmy, nikoliv obyvatelé na základě své kulturní či národní identity. Obdobná situace nastala v případě Guatemaly a Mexika.

Problematickou otázkou se tak pro obě země stala personifikace státu, jeho osobní identity. Po ustálení hranic potřebovaly Argentina a Mexiko vytvořit nové národy, jejichž příslušníci by pociťovali sounáležitost k danému území a odlišnost od svých sousedů, aby tak země mohly dosáhnout úplné emancipace nejen v rovině politické, ale i kulturní. Nalezení vlastní identity se proto stalo jedním z ústředních témat hispanoamerického myšlení. Na jedné straně stála oficiálně podporovaná filozofie vyučovaná na školách, jež až do 20. století především přejímala myšlenkové proudy z Evropy, na druhé straně se již od bojů za nezávislost začíná rozvíjet autentické hispanoamerické myšlení zpracováno převážně ve formě eseje.

Právě esejistika po staletí usiluje o nalezení kulturní identity států, poukazuje na nemožnost přijetí této kategorie z Evropy a zdůrazňuje nutnost vlastní cesty. José Miguel Oviedo ve své definici esejistického žánru vyzdvihuje individuální přínos eseje, jenž je proto pro poznání osobní identity klíčový.³ Exaktní vědy vyžadující abstrakci nikdy nemohou postihnout konkrétní identitu tak, jako esej či románová tvorba. Styl vybraných autorů se v mnoha ohledech liší a ukazuje, jak proměnlivý žánr eseje může být.

První část práce se věnuje dílu Ricarda Rojase (1882–1957) z Argentiny a Alfonse Reyese (1889–1959) narozeného v Mexiku. Oba autoři se kromě esejí věnovali také divadlu a poezii, psali literární studie a kritiky, vyzdvihovali význam humanitních oborů pro rozvoj národní kultury, zasloužili se o významné změny ve školství a otevření nových studijních oborů.

² PAZ, Octavio. *El laberinto de la soledad*. México, D. F.: Fondo de Cultura Económica, 1976, s. 110. «Así, las nuevas Repúblicas fueron inventadas por necesidades políticas y militares del momento, no porque expresasen una real peculiaridad histórica. Los ‘rasgos nacionales’ se fueron formando más tarde; en muchos casos, no son sino consecuencia de la prédica nacionalista de los gobiernos.»

³ OVIEDO, José Miguel. *Breve historia del ensayo hispanoamericano*. Madrid: Alianza Editorial, 1991.

Jejich esejistickou tvorbu ovlivnily události spojené s rokem 1910, jenž v obou zemích představoval významný milník nejen pro politické události, ale i v oblasti kultury. Argentina si 25. května 1910 připomíná stoleté výročí od vyhlášení nezávislosti, tento symbolický moment se stane impulsem pro hlubší zkoumání národní otázky. V zemi je patrný vzestup nacionálního cítění, společnost si uvědomuje, že ani po sto letech Argentina nedosáhla úplné emancipace a nepodařilo se jí konsolidovat svou národní identitu. Cílem mnoha intelektuálů se stane nalezení podstaty „argentinství“, odhalení duše národa, jeho specifík a odlišností.

V Mexiku v roce 1910 naplno vyvrcholí nespokojenost s mnohaletou vládou Porfiria Díaze a 20. listopadu propuká otevřený válečný konflikt, jenž je označován za začátek Mexické revoluce. V následujících letech dochází k rozvratu mexické společnosti, dříve potlačované a zcela upozaděné vrstvy se dostávají do popředí, mění se kulturní situace. Tyto události mimo jiné vyvolají zvýšený zájem o národní identitu. Mezi nejvýznamnější osobnosti zabývající se kulturní identitou Mexika pak patří právě Alfonso Reyes.

Přes rozdílné složení společnosti v Mexiku a Argentině, Reyes i Rojas vidí základ národní identity v harmonickém míšení jednotlivých ras a kultur v průběhu dějin obou zemí. Jejich pojetí předkolumbovských civilizací je však značně zkreslené. Opomíjejí negativní aspekty a vybírají si pouze onu „hezkou“ část. Dílo těchto autorů je prostoupeno optimismem, oba spisovatelé věří v lepší, místy až utopickou, budoucnost nejen svých zemí, ale i celého kontinentu. Odsuzují radikální nacionalismus a vyzdvihují kosmopolitismus, jenž však pro ně není v rozporu s láskou k vlasti. Naopak věří, že přednosti ostatních dokáže opravdu docenit pouze ten, kdo si je vědom své vlastní hodnoty. Člověk vážící si své kultury je zdravě sebevědomý a nepocituje přiznání kvalit druhého jako své pokoření. Nevystupují proti nacionalismu, ale odmítají jeho extrémní polohy. Významnou roli při poznávání národa pak přisuzují literatuře, v níž se podle nich odráží duch národa.

Druhá část práce se zabývá esejí Argentince Ezequila Martíneze Estrady (1895–1964) a Mexičana Samuela Ramose (1897–1959). Tito spisovatelé zažili rok 1910 jako náctiletí a své tvůrčí období začínají pod vlivem rozčarování z neúspěchu a nenaplnění cílů, jež si země v roce 1910 předsevzaly. Jejich dílo kontrastuje s harmonií a nadějí předchozích autorů. Martínez Estrada a Samuel Ramos poukazují, že národy se nevyvíjely tak, jak předchozí generace doufaly. Zlepšení nebylo reálné, ale pouze předstírané. Země si odmítaly připustit své selhání a svou skutečnost skryly pod maskami. Místo, aby se vyrovnaly evropské kultuře, pouze ji neúspěšně kopírovaly. Ocitly se tak v podřízené pozici a vytvořily si pocit méněcennosti. Autoři se ve svém díle snaží odhalit příčiny problémů, s nimiž se oba státy

potýkají. Ve svých pracích zkoumají psychologii Argentince či Mexičana, analyzují minulost, zabývají se vlivem cizích kultur na povahu společnosti.

Teorie Samuela Ramose o komplexu méněcennosti, jež považuje za jeden z hlavních rysů Mexičanů, je provázána s otázkou, jaký vztah zaujmout k evropské tradici a kultuře. Za jednu z příčin vzniku tohoto pocitu Samuel Ramos považuje nedosažitelnou snahu dostat evropským modelům. Ve svém rozboru kulturní situace v soudobé mexické společnosti upozorňuje na nutnost přehodnotit dosavadní přístup k evropskému dědictví a místo vyprázdněných forem se do vzdělávacího systému snaží prosadit „nový humanismus“. Komplexy a pocity méněcennosti v argentinské společnosti se zabýval Ezequiel Martínez Estrada. Jeho popis gauča se v mnoha ohledech podobá Ramosově mexickému „hrubiánovi“ (pelado). Martínez Estrada dále vyjadřuje své rozčarování nad soudobou argentinskou společností, ostře kritizuje způsob modernizace a neúspěšný proces integrace imigrantů. Argentina nepředstavuje jednotný národ, ale je spíše seskupením nesourodých prvků. Přes množství odlišností, jež nalezneme mezi Mexikem a Argentinou, díla Samuela Ramose a Ezequiela Martíneze Estrady dokazují, že v zásadních otázkách se oba národy potýkají se stejnými problémy.

Třetí část je věnována esejistickým textům Ernesta Sábata z Argentiny (1911–2011) a Octavia Paze z Mexika (1914–1998). Jedná se o autory bezesporu mezinárodně nejznámější, jejichž dlouhý život jim umožnil reagovat na události téměř celého dvacátého století. Zatímco esejím Octavia Paze se dostává podobné pozornosti jako jeho básnickému dílu, v případě Ernesta Sábata stojí esejistická tvorba ve stínu jeho románů. Jedním z témat, jež provází texty obou spisovatelů napříč žánry, je otázka samoty. Tu zpracovávají nejen ve vztahu k jedinci, ale i jejich uvažování o národní identitě spojuje problém odcizení. Ve své analýze kultury zkoumají prvky, jež ztělesňují povahu národa, zabývají se odlišným přístupem ke smrti v jejich kulturách, vztahem k Evropě či Spojeným státům americkým. Kritizují zbožšťování vědy v moderní době.

Ernesto Sábato a Octavio Paz prožili skoro celé dvacáté století a neblahé zkušenosti s různými ideologiemi je dovedly k názoru, že intelektuál se má veřejného dění aktivně účastnit, ale nebýt stoupencem konkrétní strany, hnutí či náboženství. Stěžejním úkolem je uchovat si svobodu vyjádření, tvořit umění, nikoliv pamflety. Jak říkal Ernesto Sábato, intelektuál musí disponovat jistou mírou proradnosti, aby mohl upozorňovat na problémy napříč politickým spektrem. Ostatně oba autoři se pro svou kritiku komunistických totalitních režimů stali nepřáteli latinskoamerické radikální levice.

Za jejich života v obou zemích došlo k tragickému vyvrcholení problémů, na něž upozorňovaly předchozí generace. Harmonická vize společnosti Reyese a Rojase je tak upozaděna. Octavio Paz odmítá, že by se jednotlivé civilizace propojily v harmonický celek, a naopak rozpracovává koncept vrstvení. Ernesto Sábato pak opouští koncept civilizace a barbarství, když s jistou dávkou ironie prohlašuje, že všichni Argentinci jsou barbary.

V závěru práce je shrnuto dílo vybraných spisovatelů a provázanost zpracovaných témat. Dále se věnujeme podobám, jaké esejistický žánr nabývá u každého autora. Jednotlivé eseje se liší formou, uměleckou kvalitou i přístupem autora k tématu; od zcela subjektivního pohledu „yo veo“ v díle Martíeze Estrady až po snahu o odbornější přístup v pracích Samuela Ramose.

Rozborem těchto esejí se snažíme ukázat, že i přes dané rozdíly je ve způsobu uvažování jednotlivých autorů možné rozpoznat mnoho shodných rysů. Oba státy na cestě k poznání své specifičnosti narážely na podobné problémy, často se lišil pouze jejich konkrétní projev. Poslední zkoumanou otázkou tedy je, zda vytvoření vlastní svébytné kultury stojí v rozporu s myšlenkou o existenci nadnárodního celku. Vybraní autoři shodně ukazují, že existují různé polohy nacionalismu a že národní hrdost neznámá nutně xenofobii, naopak uvědomění si vlastní specifičnosti a schopnost ocenit ji jsou nezbytné k tomu, aby jednotlivé státy mohly koexistovat jako rovnocenní partneři.

Vybraným spisovatelům jejich kritici vyčítali nedostatečnou práci s daty, chybějící objektivitu či opomíjení části problematiky. V této práci se snažíme zdůraznit, že se nejedná o sociologické, antropologické či kulturologické studie, ale především o umělecké texty. Jejich přínosem je právě onen umělecký ráz, jenž nám umožňuje nahlédnout na danou problematiku z jiné perspektivy, než je tomu v případě odborných prací omezených stanovenými pravidly.

Autoři svým uměním poukázali na důležité aspekty svých národů a vybídli tak zbytek společnosti, aby se nad nimi začala zamýšlet a prozkoumávat je i z jiných úhlů pohledu. S jejich přispěním dosáhly státy emancipace i v rovině kulturní a staly se rovnocennými partnery zbytku světa. Na těchto základech pak mohly další generace začít rozvíjet i oblasti, jež vybraní autoři zcela opomínali či výrazně zkrátili. Jedná se o otázku postavení ženy a jejího vlivu na vývoj státu, socioekonomickou problematiku společnosti či situaci nativních obyvatel. Na tuto práci by tak mohl navázat výzkum, jenž by se věnoval právě těmto oblastem, aby se tak doplnila chybějící část kulturní identity. Přestože se těmto tématům v posledních letech věnuje čím dál více studií, stále chybí dostatečné zastoupení odborníků z řad nativních obyvatel a často se tak sklouzává k tokenismu.

Cílem práce bylo ukázat, že ačkoliv Mexiko a Argentina představují dva póly Hispánské Ameriky, jak je nazval Alfonso Reyes, uvažování o kulturní identitě v obou státech se, přes všechny jejich rozdíly, ubíralo podobným směrem. Autory nespojuje jen stejný jazyk a koloniální minulost, ale jejich země se na své cestě za dosažením plné emancipace musely vypořádat i s podobnými výzvami. Věříme proto, že kulturní areál Hispánské Ameriky není překonaným konceptem, ale i nadále platí, že mnoho aspektů jednotlivých kultur lze lépe nahlédnout v kontextu ostatních států v rámci tohoto společenství.

BIBLIOGRAFIE

PRIMÁRNÍ LITERATURA

- MARTÍNEZ ESTRADA, Ezequiel. *La cabeza de Goliat*. Buenos Aires: Interzona Editora, 2017.
- MARTÍNEZ ESTRADA, Ezequiel. *Radiografía de la pampa*. Buenos Aires: Editorial Losada, 1961.
- MARTÍNEZ ESTRADA, Ezequiel. *Sarmiento*. Buenos Aires: Argos, 1969.
- PAZ, Octavio. *El laberinto de la soledad*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1976.
- PAZ, Octavio. *El ogro filantrópico: historia y política, 1971-1978*. México, D.F.: J. Mortiz, 1979.
- PAZ, Octavio. *Posdata*. México, D.F.: SIGLO XXI, 1970.
- PAZ, Octavio. *Sor Juana Inés de la Cruz: o las trampas de la fe*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1982.
- PAZ, Octavio. *Vuelta*. Barcelona: Editorial Seix Barral, 1976.
- RAMOS, Samuel. *Hacia un nuevo humanismo*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1997.
- RAMOS, Samuel. *El perfil del hombre y la cultura en México*. México, D.F.: Editorial Planeta Mexicana, 2001.
- RAMOS, Samuel. Nuevas ideas sobre el mexicano. *La República*, 1950, č. 32.
- REYES, Alfonso. *Obras completas II*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1995.
- REYES, Alfonso. *Obras completas VIII*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1996.
- REYES, Alfonso. *Obras completas, IX*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1996.
- REYES, Alfonso. *Obras completas, XI*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1996.
- REYES, Alfonso. *Última Tule y otros ensayos*. Caracas: Biblioteca Ayacucho, 1992.
- ROJAS, Ricardo. *Blasón de Plata*. Buenos Aires: Editorial Losada, 1941.
- ROJAS, Ricardo. *Cartas de Europa*. Buenos Aires: M. Rodríguez Giles, 1908.
- ROJAS, Ricardo. *Historia de la literatura argentina; ensayo filosófico sobre la evolución de la cultura en el Plata*. Volumen I. Buenos Aires: G. Kraft, 1957.

ROJAS, Ricardo. *La restauración nacionalista*. Buenos Aires: Ministerio de Justicia é Instrucción Pública, 1909.

SÁBATO, Ernesto. *El escritor y sus fantasmas*. Buenos Aires: Aguilar, 1963.

SÁBATO, Ernesto. *La cultura en la encrucijada nacional*. Buenos Aires: Editorial Sudamericana, 1985.

SÁBATO, Ernesto. *Tango: discusión y clave. Con una antología de informaciones y opiniones sobre el tango y su mundo*. Buenos Aires: Losada, 1968.

SÁBATO, Ernesto. *Uno y el Universo*. Barcelona: Seix Barral, 1981.

SEKUNDÁRNÍ LITERATURA

ABELLÁN, José Luis. *La idea de América*. Madrid: Istmo, 1972.

ADORNO, T. W. El ensayo como forma. In *Notas de literatura*. Barcelona: Ariel, 1962.

AÍNSA, Fernando. *Espacio literario y fronteras de la identidad*. Costa Rica: Editorial de la Universidad de Costa Rica, 2005.

AÍNSA, Fernando. *Identidad cultural de Iberoamérica en su narrativa*. Madrid: Gredos, 1986.

AÍNSA, Fernando. *La reconstrucción de la utopía*. México, D.F.: Correo de la UNESCO, 1999.

ALVAR, Manuel. *Nuevos estudios y ensayos de literatura contemporánea*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1991.

BARTRA, Roger. *La jaula de la melancolía: identidad y metamorfosis del mexicano*. México, D.F.: Penguin Random House, 2012.

BARTRA, Roger. *Las redes imaginarias del poder político*. México, D.F.: Ediciones Era: Instituto de Investigaciones Sociales, UNAM, 1981.

BELLINI, Giuseppe. *Nueva historia de la literatura hispanoamericana*. Madrid: Castalia, D.L., 2003.

BEUCHOT, Mauricio. *La querrela de la conquista: una polémica del siglo XVI*. México, D.F.: SIGLO XXI, 1997.

BHABHA, Homi K. *Postkoloniální myšlení*. Praha: Helbich, 2012.

BLANCO, José Joaquín. Respuesta a Octavio Paz. *¡Siempre!*, 1977, č. 1279.

- BOLÍVAR, Simón. *Carta de Jamaica*. Barcelona: Linkgua, 2017.
- BORGES, Jorge Luis. Prólogo de Jorge Luis Borges. In *Facundo*. Domingo Faustino Sarmiento. Buenos Aires: Emecé, 1999.
- BORELLO, A. Rodolfo. Dos aspectos esenciales de la Radiografía de la pampa. *Ciudad*, 1954, č. 1.
- BOUDON, Raymond, BESNARD, Philippe, CHERKAoui, Mohamed, LÉCUYER, Bernard-Pierre. *Sociologický slovník*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2004.
- BRADING, David A. *Octavio Paz y la poética de la historia mexicana*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 2002.
- BROCH, Hermann. *Román – mýtus – kýč*. Praha: Dauphin, 2009.
- CANAL FEIJOÓ, Bernard. Radiografías fatídicas. *Sur*, 1937, č. 37.
- CANSINO, César. Volver al laberinto. Consideraciones críticas sobre la identidad del mexicano en Octavio Paz. In *Octavio Paz sin concesiones. Quince miradas críticas*. México, D.F.: Mariel, 2016.
- CÁRDENAS, Eduardo José, PAYÁ, Carlos Manuel. *El Primer Nacionalismo Argentino En Manuel Gálvez y Ricardo Rojas*. Buenos Aires: A, Peña Lillo, 1978.
- CATANIA, Carlos. *Genio y figura de Ernesto Sábato*. Buenos Aires: Editorial Universitaria de Buenos Aires, 1987.
- ESTRÍN, Laura. Entre la historia y la literatura, una extensión. La Historia de la literatura argentina de Ricardo Rojas. In ROSA, Nicolás. *Políticas de la crítica. Historia de la crítica literaria en la Argentina*. Buenos Aires: Biblos, 1999.
- FLEISCHER, Ariel Gustavo. *Sábato: el escritor y sus fantasmas; contribuciones de Ariel Gustavo Fleischer*. Buenos Aires: Biblioteca Nacional, 2018.
- FOTI, Jorge Antonio. Ernesto Sábato o la novela como acceso al conocimiento integral del hombre. In *Ernesto Sábato en la crisis de la modernidad*. Buenos Aires: Edigraf, 1985.
- FUENTES, Carlos. *Valiente mundo nuevo*. Madrid: Mondadori, 1990.
- GADAMER, Hans-Georg. *Problém dějinného vědomí*. Praha: Filosofie, 1994.
- GÁLVEZ, Manuel. *El diario de Gabriel Quiroga: opiniones sobre la vida argentina*. Buenos Aires: Taurus, 2001.
- GÁLVEZ, Manuel. *El solar de la raza*. Madrid: Saturnino Calleja, 1920.
- GEERTZ, Clifford. *Interpretace kultur: vybrané eseje*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000.

- GERBI, Antonello. *La disputa del Nuevo Mundo: Historia de una polémica, 1750–1900*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1960.
- GIL, Juan. *Mitos y utopías del descubrimiento*. Madrid: Alianza Editorial, D.L., 1989.
- GUTIÉRREZ GIRARDOT, Rafael. Prólogo. In REYES, Alfonso. *Última Tule y otros ensayos*. Caracas: Biblioteca Ayacucho, 1992.
- HEER, Friedrich. *Evropské duchovní dějiny*. Praha: Vyšehrad, 2014.
- HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich. *Lecciones sobre La Filosofía de la Historia Universal*. Madrid: Editorial Tecnos, 2005.
- HENRÍQUEZ UREÑA, Pedro. *La utopía de América*. Caracas: Biblioteca Ayacucho, 1989.
- HERNÁNDEZ, Belén, ADSUAR, María Dolores, CERVERA, Salinas Vicente. *El ensayo como género literario*. Murcia: Universidad de Murcia, 2005.
- HERNÁNDEZ LUNA, Juan. Prólogo. In *Conferencias del Ateneo de la Juventud*. México, D.F.: UNAM, 2000.
- HORNEDO, Braulio. Reyes y reinos de Paz. De la conversación entre las generaciones. In *Octavio Paz sin concesiones. Quince miradas críticas*. México, D.F.: Mariel, 2016.
- HOUSKOVÁ, Anna. *Imaginace Hispánské Ameriky. Hispanoamerická kulturní identita v esejích a v románech*. Praha: Torst, 1998.
- HOUSKOVÁ, Anna. Krása jako součást kulturní identity. *Svět literatury*, 2007, č. 36.
- HOUSKOVÁ, Anna. Kulturní překlad: Počátky transatlantických studií. *Svět literatury*, 2019, č. 59.
- HOUSKOVÁ, Anna. La utopía y el sentido histórico. In *Pedro Henríquez Ureña. La utopía de América*. Varsovia: CESLA, ediciones UNESCO, 1995.
- HOUSKOVÁ, Anna, KRÁL, Oldřich, SVATOŇ, Vladimír. *Mezi okrajem a centrem: studie z komparatistiky*. Pardubice: Mlejnková, 1999.
- HOUSKOVÁ, Anna. Utopie Ameriky. *Svět literatury*, 2005, č. 31.
- HOUSKOVÁ, Anna, PROCHÁZKA, Martin. *Utopías del Nuevo Mundo: actas del Simposio Internacional - Praga, 8-10 de junio de 1992*. Pardubice: Mlejnek, 1993.
- HOUSKOVÁ, Anna. Úvodní studie, s. 11-26. In *Druhý břeh Západu. Výbor iberoamerických esejů*. Praha: Mladá fronta, 2004.
- HOUSKOVÁ, Anna. Zkušenost a reflexe západní civilizace u Ernesta Sabata. *Svět literatury*, 2011, č. 44.

HOUSKOVÁ, Anna. *Visión de Hispanoamérica: paisaje, utopía, quijotismo en el ensayo y en la novela*. Praha: Karolinum, 2010.

CHALUPA, Jiří. *Dějiny Argentiny, Uruguaye, Chile*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999.

CHIESI, Bernardo. El sueño como prefiguración de la muerte en el pensamiento de Ernesto Sábato. In *Ernesto Sábato en la crisis de la modernidad*. Buenos Aires: Edigraf, 1985.

JAIMES, Héctor. Octavio Paz: el mito y la historia en el Laberinto de la soledad. *Revista Iberoamericana*, 2001, vol. LXVII, č. 194-195.

JAIMES, Héctor. *La reescritura de la historia en el ensayo hispanoamericano*. Madrid: Editorial Fundamentos, 2001.

KRAUZE, Enrique. *Caudillos culturales en la Revolución Mexicana*. México, D.F.: SIGLO XXI, 1976.

KUNDERA, Milan. *Zneuznávané dědictví Cervantesovo*. Brno: Atlantis, 2005.

LOJO, María Rosa. La poética neorromántica de Ernesto Sábato. In *Ernesto Sábato en la crisis de la modernidad*. Buenos Aires: Edigraf, 1985.

MARDOQUEO REYES, Sixto. Ernesto Sábato: testimonio y profecía. In *Ernesto Sábato en la crisis de la modernidad*. Buenos Aires: Edigraf, 1985.

MARTÍ, José. *Nuestra América*. México, D.F.: UNAM, 2009.

MARTÍNEZ, José Luis. *Guía para la navegación de Alfonso Reyes*. México, D.F.: UNAM, 1992.

MARX, Karl, ENGELS, Friedrich. *Materiales para la historia de América Latina*. Córdoba: Ediciones Pasado y Presente, 1972.

MATURO, Graciela. La aventura filosófica de Ernesto Sábato. In *Ernesto Sábato en la crisis de la modernidad*. Buenos Aires: Edigraf, 1985.

MAYZ VALLENILLA, Ernesto. *El problema de América*. Caracas: Dirección de Cultura, Universidad Central de Venezuela, 1969.

MEDIN, Tzvi. *Ortega y Gasset en la cultura hispanoamericana*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1994.

MURENA, Héctor A. Martínez Estrada: la lección a los desposeídos. *Sur*, 1951, č. 204.

NÚÑEZ TAYUPANTA, Lucie. *Reflexe indiánského světa v hispanoamerickém eseji 20. století*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014.

OPATRŇY, Josef. *Mexiko*. Praha: Libri, 2003.

- ORTIZ, Fernando. *Contrapunteo cubano del tabaco y el azúcar: advertencia de sus contrastes agrarios, económicos, históricos y sociales, su etnografía y su transculturación*. Madrid: Cátedra, 2002.
- OVIEDO, José Miguel. *Breve historia del ensayo hispanoamericano*. Madrid: Alianza Editorial, 1991.
- PASQUALE, Sofia. *La descolonización cultural de América Latina*. Maracaibo: Universidad Católica Cecilio Acosta, 2013.
- PETŘÍČEK, Miroslav (ed.). *Moderní svět v zrcadle literatury a filosofie*. Praha: Hermann & synové, 2011.
- PIJOAN, José. *Dějiny umění I*. Praha: Odeon, 1977.
- PUCCIARELLI, Eugenio. Imagen de la Argentina en Martínez Estrada. *Sur*, 1965, č. 295.
- PONIATOWSKA, Elena. *Octavio Paz. Las palabras del árbol*. Barcelona: Plaza Janés, 1998.
- REYES, Alfonso. *Más epistolarios rioplatenses de Alfonso Reyes*. Edición de Serge I. Zaitzeff. México, D.F.: Universidad Autónoma Metropolitana, 2009.
- REYES, Alfonso, LAGO CARBALLO, Antonio. *Alfonso Reyes*. Madrid: Cultura hispánica, 1992.
- RIEBOVÁ, Markéta. *Básník a kronikář. Reflexe hispanoamerické skutečnosti v prozaických textech Octavia Paze a Carlose Monsiváise*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2011.
- RODÓ, José Enrique. *Ariel*. Madrid: Cátedra, 2004.
- RODRÍGUEZ MONEGAL, Emir. *El juicio de los parricidas*. Macagno: Deucalion, 1956.
- ROIG, Arturo A. *Teoría y crítica del pensamiento latinoamericano*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1981.
- ROSENZWEIG, Gabriela. *Procurando contactos a la literatura mexicana. Alfonso Reyes - Zdenek Šmíd, Correspondencia (1932-1959)*. México, D.F.: El Colegio de México, 2014.
- ROVIRA, José Carlos (ed.). *Identidad cultural y literaria*. Alicante: Instituto de Cultura "Juan-Gil Albert": Comisión V Centenario, Generalitat Valenciana, 1992.
- SÁINZ DE MEDRANO, Luis. *Historia de la literatura hispanoamericana: desde el modernismo*. Madrid: Taurus, D.L. 1989.
- SCRUTON, Roger. *Slovník politického myšlení*. Brno: Atlantis, 1989.
- SERRATO CÓRDOVA, José Eduardo. América como historia y narración: crítica de la utopía americana de Alfonso Reyes. In *Alfonso Reyes: perspectivas críticas. Ensayos inéditos*. México, D.F.: Plaza y Valdés, 2004.

- SCHMIDT-WELLE (ed.). *Multiculturalismo, transculturación, heterogeneidad, poscolonialismo: hacia una crítica de la interculturalidad*. México, D.F.: Herder, 2011.
- SKIRIUS, John (ed.). *El ensayo hispanoamericano del siglo XX*. México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 1997.
- SOBREVILLA, David. *Filosofía de la cultura*. Madrid: Editorial Trotta, 2013.
- SVATOŇ, Vladimír, HOUSKOVÁ, Anna (ed.). *Literatura na hranici jazyků a kultur*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2009.
- UBIETO ARTETA, Antonio. *Dějiny Španělska*. Praha: NLN, 2007.
- VILLEGAS, Abelardo. *La filosofía de lo mexicano*. México, D.F.: UNAM, 1979.
- VIÑAS, Ismael. Alrededor del “Sarmiento“. *Ciudad*, 1955, č. 1.
- VIÑAS, David. *Indios, ejército y frontera*. México, D.F.: SIGLO XXI, 1982.
- WEINBERG, Liliana. *El ensayo en diálogo*. México, D.F.: UNAM, 2017.
- WEINBERG, Liliana. Ezequiel Martínez Estrada: la interpretación y la institución de sentido de la sociedad argentina. *Prismas*, 2001, č. 5.
- ZAID, Gabriel. Un espíritu excepcional. In *Octavio Paz sin concesiones. Quince miradas críticas*. México, D.F.: Mariel, 2016.
- ZEA, Leopoldo. *América como conciencia*. México, D.F.: UNAM, 1972.
- ZEA, Leopoldo. *El pensamiento latinoamericano*. Barcelona: Ariel, 1976.
- ZEA, Leopoldo. *Esquema para una historia de las ideas en Iberoamérica*. México, D.F.: UNAM, 1956.
- ZEA, Leopoldo. En torno a una filosofía americana. *Cuadernos Americanos*, 1942, č. 3.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- APARICIOY, Héctor. *Samuel Ramos examina El laberinto de la soledad*. [online]. [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: <<https://letraslibres.com/revista/samuel-ramos-examina-el-laberinto-de-la-soledad/>>.
- ARMAS, Isabel de. *Entre la física y la metafísica*. [online]. [cit. 2021-10-25]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/buscador/?q=Entre+la+f%C3%ADsica+y+la+metaf%C3%ADsica>>.

ÁVILA BARBA, Mauricio. *Siguiendo los pasos de Samuel Ramos: una propuesta metodológica de análisis de nuestras circunstancias*. [online]. [cit. 2022-08-17]. Dostupné z: <https://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S2007-25382015000100261>.

BROWER, Gary L. *Sábado, Martínez Estrada, Mumford: Attack on the Megalopolis*. [online]. [cit. 2022-01-29]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20778100?searchText=au%3A%22Gary%20L.%20Brower%22&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3Fsi%3D1%26Query%3Dau%253A%2522Gary%20L.%20Brower%2522%26so%3Drel&ab_segments=0%2Fbasic_phrase_search%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A31ffe23e033d734c4f2b9d10d6d2c4a8>.

CANAL FEIJOO, Bernardo. *Sobre el americanismo de Ricardo Rojas*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<https://revista-iberoamericana.pitt.edu/ojs/index.php/Iberoamericana/article/view/1833>>.

CANDELA-FIGUEROA, María Fernanda. *Análisis de los estudios acerca de 'lo mexicano' propuestos por Samuel Ramos, Octavio Paz y Roger Bartra*. [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <<https://lacolmena.uaemex.mx/article/view/12700>>.

CARILLA, Emilio. *Los orígenes del ensayo hispanoamericano*. [online]. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z: <https://cvc.cervantes.es/lengua/thesaurus/pdf/48/TH_48_002_142_0.pdf>.

CASTRO FLÓREZ, Fernando. Dokumentu Institutu Cervantes «El laberinto de Octavio Paz». [online]. [cit. 2022-09-10]. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=FJ5T-rFGKjU>>.

CATTA, Victoria. *En busca de la argentinidad*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<https://www.historiahoy.com.ar/en-busca-la-argentinidad-n262>>.

CVITANOVIC, Dinko. *Elementos estético-literarios en la Radiografía de la pampa*. [online]. [cit. 2021-07-15]. Dostupné z: <https://bdigital.uncu.edu.ar/objetos_digitaes/12698/13-cvitanovic.pdf>.

DALMARONI, Miguel. *Los indios argentinos descienden de los barcos (Sobre Blasón de Plata de Ricardo Rojas)*. [online]. [cit. 2021-6-25]. Dostupné z: <www.orbistertius.unlp.edu.ar/article/download/OTv04n07a04/pdf_211>.

DELLEPIANE, Ángela. *Los ensayos de Sábado: intelecto y pasión*. [online]. [cit. 2021-10-25]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/buscador/?q=los+ensayos+de+sabato>>.

De ZULETA, Emilia P. *Alfonso Reyes y la función de la crítica*. [online]. [cit. 2022-06-19]. Dostupné z: <https://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/boletin-de-la-academia-argentina-de-letras--1/html/02c5667a-82b2-11df-acc7-002185ce6064_15.html>.

DIAZ, Nilda. *Ricardo Rojas y la argentinidad*. [online]. [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://www.persee.fr/doc/ameri_0982-9237_1988_num_3_1_939>.

DUBATTI, Jorge. *Ricardo Rojas y "La Literatura Argentina" en 1913: Universidad, estudios literarios y proyección político-social*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <https://bdigital.uncu.edu.ar/objetos_digitaes/1190/dubatticuyo2122.pdf>.

- FERRÁS, Graciela Liliana. *El "Indianismo", un término polémico. A propósito de Blasón de Plata (1912) de Ricardo Rojas*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4047698>>.
- FERRÁS, Graciela Liliana. *Ricardo Rojas y la literatura como documento de la memoria colectiva: entre el canon literario y un grito de batalla*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<https://core.ac.uk/download/pdf/334407839.pdf>>.
- FOSTER, David William. *Hacia una lectura deconstructivista de «Radiografía de la Pampa» de Martínez Estrada*. [online]. [cit. 2021-09-15]. Dostupné z: <https://www.persee.fr/doc/carav_0008-0152_1983_num_41_1_1659>.
- GARCÍA FANLO, Luis. *La argentinidad: un marco interpretativo*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<https://scielo.conicyt.cl/pdf/polis/v10n29/art16.pdf>>.
- GARCÍA GÓMEZ, Arturo. *El "egipticismo" indígena de Samuel Ramos*. [online]. [cit. 2022-06-23]. Dostupné z: <<https://devenires.umich.mx/devenires/index.php/devenires/article/view/270/226>>.
- GÓMEZ-MARTÍNEZ, José Luis. *"Mestizaje" y "frontera" como categorías culturales iberoamericanas*. [online]. [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <<http://www.ensayistas.org/critica/teoria/gomez/gomez1.htm>>.
- GÓMEZ-MARTÍNEZ, José Luis. *Teoría del ensayo*. [online]. [cit. 2022-09-25]. Dostupné z: <<http://www.ensayistas.org/critica/ensayo/gomez/ensayo4.htm>>.
- GONZÁLEZ ÁLVAREZ, José Manuel. *Unamuno y la intelectualidad rioplatense: Conformación de una perspectiva iberocéntrica*. [online]. [cit. 2021-06-19]. Dostupné z: <<https://www.jstor.org/stable/20540554>>.
- GONZÁLEZ ROJO, Enrique. *El rey va desnudo. Los ensayos políticos de Octavio Paz*. [online]. [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: <[http://www.enriquetgonzalezrojo.com/pdf/El%20rey%20va%20desnudo%20\(completo\).pdf](http://www.enriquetgonzalezrojo.com/pdf/El%20rey%20va%20desnudo%20(completo).pdf)>.
- HOUVENAGHEL, Eugenia. *Alfonso Reyes y la polémica nacionalista de 1932*. [online]. [cit. 2022-07-15]. Dostupné z: <<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2875990>>.
- HOUVENAGHEL, Eugenia. *Samuel Ramos y el género ensayístico: el perfil del hombre y la cultura en México (1934) como ensayo camuflado*. [online]. [cit. 2022-07-15]. Dostupné z: <https://www.scielo.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0716-58112014000200003>.
- INGENIEROS, José. *Filosofía de la argentinidad*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<https://filosofia.org/hem/dep/cyc/9141121i.htm>>.
- INGENIEROS, José. *El nuevo nacionalismo argentino*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<https://filosofia.org/hem/dep/cyc/9141114i.htm>>.
- LAGOS, Gabriel. *El nacionalismo de Ricardo Rojas en tiempos del centenario (1900-1916)*. [online]. [cit. 2021-07-05]. Dostupné z: <<http://revista.fhycs.unju.edu.ar/revistacuadernos/index.php/cuadernos/article/view/154/285>>.

LAMOSO, Adriana. *Literatura y política: dilemas culturales en Radiografía de la Pampa de Ezequiel Martínez Estrada*. [online]. [cit. 2021-09-05]. Dostupné z: <<https://revistas.ucm.es/index.php/ALHI/article/view/37416/36214>>.

LIPP, Solomon. *Ernesto Sabato: Síntoma de Una Época*. [online]. [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/pdf/165219.pdf?refreqid=fastly-default%3A319645a343dffe5cfc54c6d65ba1f8be&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&origin=search-results>.

LOJO, María Rosa. *Los intelectuales argentinos y España: de la Generación del '37 a Ricardo Rojas*. [online]. [cit. 2021-06-25]. Dostupné z: <https://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/los-intelectuales-argentinos-y-espana-de-la-generacion-del-37-a-ricardo-rojas/html/b375c151-9388-4473-8ffb-d8840e1e97ed_3.html>.

M. MADRID, Lelia. *Sabato/Borges: Sobre el cielo y el infierno*. [online]. [cit. 2021-10-25]. Dostupné z: <<https://revista-iberoamericana.pitt.edu/ojs/index.php/Iberoamericana/article/viewFile/5007/5166>>.

MAHARG, James. *Reflexiones en torno a la ideología de Ezequiel Martínez Estrada*. [online]. [cit. 2021-07-25]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/obra/reflexiones-en-torno-a-la-ideologia-de-ezequiel-martinez-estrada/>>.

MAILHE, Alejandra. *Ricardo Rojas: viaje al interior, la cultura popular y el inconsciente*. [online]. [cit. 2021-07-15]. Dostupné z: <<https://cerac.unlpam.edu.ar/index.php/anclajes/article/view/1143/2130>>.

MARTÍNEZ ESTRADA, Ezequiel. “Homenaje a Pedro Henríquez Ureña“. [online]. [cit. 2020-12-1]. Dostupné z: <<http://www.cielonaranja.com/paginaphu-martinezestrada.htm>>.

MARTÍNEZ ESTRADA, Ezequiel. *El homenaje a Ricardo Rojas*. [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <<https://digital.iai.spk-berlin.de/viewer/toc/51602325X/1/-/>>.

MARTÍNEZ ESTRADA, Ezequiel. *Prólogo inútil*. [online]. [cit. 2021-08-31]. Dostupné z: <<https://www.ensayistas.org/filosofos/argentina/eme/eme2.htm>>.

MARTÍNEZ PÉRSICO, Marisa. *El ensayo de interpretación nacional. Radiografía de la pampa de Ezequiel Martínez Estrada*. [online]. [cit. 2022-07-19]. Dostupné z: <http://ww.ucol.mx/interpretextos/pdfs/282_inpret1407.pdf>.

MARTÍNEZ SALGADO, Ariadna Odette. *Enciclopedia Electrónica de la Filosofía Mexicana*. [online]. [cit. 2022-07-09]. Dostupné z: <http://dcsh.izt.uam.mx/cen_doc/cefilibe/images/banners/enciclopedia/Diccionario/Autores/FilosofosMexicanos/Ramos_Samuel.pdf>.

MONTIEL, Edgar. El ensayo americano, centauro de los géneros. In *El humanismo americano. Filosofía de una comunidad de naciones*. [online]. [cit. 2020-09-19]. Dostupné z: <<https://www.ensayistas.org/critica/ensayo/montiel.htm>>.

- PASQUARÉ, Andrea. *Indianismo e historiografía en la “república mundial de las letras”:* narraciones del pasado, cultura y naturaleza en Ricardo Rojas. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<http://citclot.fahce.unlp.edu.ar/viii-congreso/actas-2012/Pasquare-%20Andrea%20F.pdf>>.
- PAZ Octavio, FELL Claude. Vuelta a El laberinto de la soledad. In: *Cahiers du monde hispanique et luso-brésilien*. [online]. [cit. 2022-09-01]. Dostupné z: <www.persee.fr/doc/carav_0008-0152_1975_num_25_1_1997>.
- PETŘÍČEK, Miroslav. *Esej jako forma*. [online]. [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2010/11/esej-jako-forma>>.
- RAMAGLIA, Dante. *La formación del espiritualismo argentino. Proyecto y discurso en Ricardo Rojas*. [online]. [cit. 2021-07-13]. Dostupné z: <https://bdigital.uncu.edu.ar/objetos_digitales/1580/ramagliacuyo15.pdf>.
- RIVARA, Lautaro. *Metáforas de la nación: indigenismo, mestizaje y telurismo en Ricardo Rojas*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<https://publicaciones.sociales.uba.ar/index.php/elatina/article/view/5150/pdf>>.
- ROJAS, Ricardo. *Entre Bohemios y Doctores*. In FERRÁS, Graciela Liliana. *Ricardo Rojas: mestizaje y alteridad en la construcción de la nacionalidad argentina*. [online]. [cit. 2021-07-13]. Dostupné z: <<https://bibliotecadigital.univalle.edu.co/bitstream/handle/10893/577/Ricardo%20Rojas.pdf;jsessionid=CB05A2C2925AB3775DF2FFA06F874E5A?sequence=1>>.
- ROJAS, Ricardo. Discursos. In Pozzi, Pablo. *Socialismo y cultura: ¿de dónde vienen las ideas socialistas?* [online]. [cit. 2021-07-15]. Dostupné z: <https://gric.univ-lehavre.fr/IMG/pdf/pablo_pozzi-3.pdf>.
- ROMERO, José Luis. *Las ideologías de la cultura nacional*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <<https://jlromero.com.ar/textos/las-ideologias-de-la-cultura-nacional-1973/>>.
- ROSALES RODRÍGUEZ, Amán. *La modernidad y su crítica en el ensayo latinoamericano: Ezequiel Martínez Estrada y Octavio Paz*. [online]. [cit. 2021-10-15]. Dostupné z: <<https://archive.org/details/lamodernidadysuc0000rosa/page/39/mode/1up>>.
- ROVIRA GASPAR, María del Carmen. *Samuel Ramos ante la condición humana*. [online]. [cit. 2022-03-25]. Dostupné z: <<https://www.ensayistas.org/critica/generales/C-H/mexico/ramos.htm>>.
- STABB, Martin. *Martínez Estrada frente a la Crítica*. [online]. [cit. 2021-08-9]. Dostupné z: <<http://revista-iberoamericana.pitt.edu/ojs/index.php/Iberoamericana/article/viewFile/2224/2418>>.
- TEJADA RIPALDA, Luis. *El americanismo consideraciones sobre el nacionalismo continental latinoamericano*. [online]. [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: <<https://revistasinvestigacion.unmsm.edu.pe/index.php/sociales/article/view/6888>>.

UNAMUNO, Miguel de. Sobre la Argentinidad. In *Contra esto y aquello*. [online]. [cit. 2021-07-14]. Dostupné z: <http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/contra-esto-y-aquello-785974/html/ff20cca0-ee0e-4c60-bd38-e18c63b83f84_2.html#I_9_>.

VARGAS LOZANO, Gabriel. *Esbozo histórico de la filosofía mexicana del siglo XX*. [online]. [cit. 2022-06-09]. Dostupné z: <<https://www.ensayistas.org/critica/mexico/vargas/>>.

ZABLUDOVSKY, Gina. *Samuel Ramos y su visión sobre lo mexicano*. [online]. [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: <<http://www.revistas.unam.mx/index.php/rmcpys/article/view/51592>>.

ZAÏTZEFF, Serge. *Alfonso Reyes y A vuelta de correo. La polémica de 1932*. [online]. [cit. 2022-07-09]. Dostupné z: <https://www.persee.fr/doc/ameri_0982-9237_1998_num_21_1_1394>.

ZEA, Leopoldo. *América como conciencia*. [online]. [cit. 2020-11-3]. Dostupné z: <<https://www.ensayistas.org/filosofos/mexico/zea/bibliografia/acc/IV.htm>>.

ZEA, Leopoldo. *El pensamiento latinoamericano*. [online]. [cit. 2020-11-3]. Dostupné z: <<https://www.ensayistas.org/filosofos/mexico/zea/pla/1-3.htm>>.

PŘEHLED O DOSAVADNÍ ODBORNÉ PRAXI A PUBLIKAČNÍ ČINNOSTI

Pedagogická činnost

- a) **České vysoké učení technické v Praze** (FEL, FSV, FBMI, FD)
lektorka španělštiny, odborný asistent
výuka předmětů: obecný španělský jazyk (úrovně A1 až C1), španělská konverzace, U3V, přípravný kurz Erasmus, španělština pro zaměstnance
od 2014–
- zimní semestr 2019/2020 udělena cena děkana za vynikající pedagogický výkon v kategorii humanitní/ekonomické/jazykové předměty
- b) **Univerzita Karlova** (FF, ÚRS)
sestavení a výuka oborových předmětů
výuka předmětů: španělština pro romanisty, mexická literatura, argentinská literatura
2017–2019
- c) **Vysoká škola ekonomická v Praze** (FMV, KROJ)
lektorka španělštiny
výuka předmětů: španělština pro ekonomy, španělština pro zaměstnance
2017–2019

Výzkumná činnost

- a) **přednášky a konference:**
účast a příspěvek „Reinterpretación del pasado“ na mezinárodní konferenci „América Latina en la frontera de las grandes épocas“
účast a příspěvek „Otázka psaní nativními jazyky a variant španělštiny v Hispanoamerice“ na konferenci „Jazyky na švu kultur“
účast a příspěvek „Harmonické soužití kultur“ na kolokviu „Moderní diverzita a rasismus“
přednáška Hispanoamerická esejistika v rámci cyklu Světová literatura pro romanisty
- b) **publikační činnost:**
původní článek: „Španělština, jazyk mnoha kultur, pohledem Pedra Henríqueze Ureñi“ *Svět literatury*, 29,60, ID 565705
původní článek: „Harmonické soužití kultur v pojetí A. Reyese“ *Svět literatury*, 28,57, ID 545428
publikační stipendium v rámci projektu SVV "Krise racionality a moderní myšlení"
- c) **lokalizace a překlady:**
TransPerfect, Global Quality Manager
2015–2016